

nekaj vročega tudi za zeleniške zobe, po Kugyjevem zgledu, ki je premalo krščen. Viševi skupini šel za botra in ji naredil Divjo kozo in Gamsovo mater?)

Iz svojih skromnih skušen z Zeleniškiimi špicami sodim, da je predvsem pomembno, da znamo priti na Staničev vrh (ki je za skromnejše lahko samostojen cilj in turo tukaj zaključijo). To najlaže naredimo tako, da se po lovski stezi v dobre pol ure vzpnemo skozi Repov kot na vrh dolinske stopnje; tu, kjer je še vedno gozd in kjer pridemo potoku najbliže, zapustimo lovsko stezo in preidemo čez potok (grapo) na njegov južni, tj. levi breg, potem pa, iščoč najboljših prehodov v razbrazdanem pobočju, dosežemo v eni uri (ali še prej) greben in po njem v lahkem plezanju proti vzhodu Staničev vrh.

Tu je precej zračno, in tu se pravo plezanje tudi začne. Sestopni raztežaj naprej proti vzhodu je zahteven in zelo odprt. Nadaljevanje pa nas vodi po odsekih, ki so priznani estetski višek grebena. Iz srca nam bo vrela ena sama sončna hvalnica dobrotni naravi. Tine Mihelič pravi: »Nad naslednjo škrbino se greben za nekaj časa spremeni v pravo žago. Ne da bi se oddaljeval od rezi, obiraš roglje in se v prijetnem plezanju bližajš vzhodu najvišjega stolpa... Zdaj pa najlepše! 150 m visok stolp te preseneti s skalo, ki bi bila v čast samemu Razu tančič. (Znamenit raz v Dolomiti, op. S. K.) Iz strmega, drzno izpostavljenega raza srše čvrsti roglji, da se vzpenjaš proti vrhu kot po nebeški lestvi.«

Neugnana, vedno znova presenetljiva grebenska pestrost navdihuje k domiselnosti in podjetnosti. Podroben opis zato ni potreben. Seveda se bomo kdaj znašli na »ladijskem kljunu«, »na koncu sveta«, a kaj zato! Raztežaj nazaj, spodaj okrog, pa gremo naprej! Tudi v tem je mik! Saj česa pa naj bi se bali v tem prijetnem svetu, ki le pri sestopu s Staničevega vrha kuka malo tja proti III. stopnji, sicer pa nas ves čas zabava z vedrimi težavami okoli II. V drugi polovici grebena se svet celo nekoliko razširi in sprosti.

V nasprotju z omenjenima avtorjema sodim, da naj se ture ne bi lotili brez vrvi. (To svoje priporočilo avtorja z eno od fotografij v knjigi sama ovržeta.) Konec koncev je (navezana) družba prijetna in varstvo sonaveznika koristno. Spomnite se Adama, ki je bil tudi v raj, a se vendarle celo v času svoje neumrljivosti ni želel po njem potikati »ne(na)vezan«.

OBIR, 2142 m

(Vzhodne Karavanke, severna veriga)

Obir bi lahko primerjali s Storžičem. Kot je ta iz družine bližnjih gora pobegnol na jug in se strmo spušča tik nad gorenjsko ravnino, da z njega plava neoviran pogled v šir in dalj, tako je ušel Obir na sever od glavnega karavanškega grebena, kjer se košati kot popolnoma samostojen, z vseh strani docela razločno zamejen mogotec nad Rožem in Podjuno, z razgledom, ki mu je prinesel vzdevek »koroški Rigi«.

Spada v severno vrsto Karavank, katere značilnost je ta, da so jo potoki, ki pritekajo izpod glavne, južno ležeče verige, razrezali na samo-

stojne kope. Medtem ko se južna veriga kaže kot sklenjen greben, ki teče od Peči (avstrijsko-italijansko-jugoslovanske tromeje), ali celo od Ziljice, nepretrgano do Jezerskega (in je takšen silno pripraven za krivično državno mejo; edino Olševa, s katero se južna veriga zaključuje, je od glavnega grebena odtrgana po dolini Bele, ki teče izpod Grintovcev proti Železni Kapli), pa severna veriga, ki se začne s Komnico na severnem pobočju Kepe, sestoji iz zaporedja samostojnih kop, ki proti vzhodu pridobivajo veljavo (med njimi so znamenita imena kot Mačenski vrh, Zingarica, Grlovec, Z'če), dokler v Obirju, najvišji kopi, dokončno ne prevzamejo karavanške pobude, ki jo prek Pece, kjer južna veriga že davno presahne, in prek državne meje z energičnim akordom zaključijo v Uršlji gori.

Obir, četudi od nekdanje slovenske gora, stoji v celoti na avstrijskem ozemlju. Po višini je sicer prvak v severni verigi, a po mogočnosti, po obsegu, ga prekaša sosednja samostojna kopa Peca (ki je tudi le nekaj neznanih metrov nižja). Oba nastopata kot južna varuha Podjune: Peca kot zaseben koroški Olimp s pravljico o kralju Matjažu, Obir kot kipeč lepote nad deželo krog Klopinskega jezera, s katerim skupaj spominja na podobo Baškega jezera s Kepo v ozadiju. Ob njegovi kraljevski postavi se zliva narodna bolečina, o kateri poje pesem:

*»Rož, Podjuna, Zilja, venec treh dolin,
moja domovina, narod moj trpin.«*

Kot enovita mogočna kopa je Obir zgrajen tako, da nobena stranska grbina v masivu kljub pisanim imenom (Kravji vrh, Menihovec, Stara gora, Koš) nima nobene samostojne veljave. Edina majhna, in še ta skoraj zanemarljiva izjema je Mali Obir. Vse planinske želje hite na Ojstrc, glavni in edini vrh. Po vseh poteh je lahko dostopen, naj bo s Šajde čez Kravji vrh, ali iz Podkanje vasi mimo slapa in po mogočni strmi grapi Krtolovec, ali od Reberce, kjer stoji celulozna tovarna žalostnega spomina, ali z Obirskega, kjer je bil doma pesnik in skladatelj **Valentin Polanšek**. (Tu je prepeval njegov znameniti ženski oktet, in tu, pri Kovaču, je na njegovo pobudo zasedal tudi penklub.)

Pristop z Obirskega je zlasti pripraven za skupinske izlete. Z Obirske planine in od Kápelske kočne nam uhaja pogled na prepadne in raztrgane Grintovce, eno najlepših, a tudi bridko malo znanih prizorišč v slovenskih gorah.

Nekoč je bilo podnebje tod okrog milejše. V sosednji Žitári vasi so gojili trto. Žitarec je bil sicer kisel, in če se je že kdo odločil, da ga bo pil, sta ga brž dva zgrabila, da se ni premislil in pobegnol. O tem priča **dr. O. Illaunig**, domačin z Reberce, ki so ga »domovini zvesti« po plebiscitu s hrupom in grožnjami odvlekli na mejo in brnčili v »Jugovino«. To so bili isti »branilci domovine«, ki so jo kmalu z gromovitim ploskanjem predali Hitlerju. Po kratkem povojnem predahu so »demokratično« navalili na dvojezične krajevne napise. »Žalost brez meja,« bi rekel **Peter Handke**. Nič čudnega, da trta več ne raste. Podnebje se je res zelo ohladilo.